

Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi w Pigułce

NA POCZĄTEK KILKA POJĘĆ...

- ▶ **Park krajobrazowy** - obszar chroniony wyróżniający się wartościami przyrodniczymi, krajobrazowymi, historycznymi i kulturowymi, którego głównym celem jest zachowanie oraz upowszechnienie tych wartości zgodnie z zasadami racjonalnego i zrównoważonego gospodarowania zasobami przyrody.
- ▶ **Użytkami ekologicznymi** są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej (...)
- ▶ **Otulina** - wydzielony obszar ochronny wokół chronionego przyrodniczo terenu (zazwyczaj parków narodowych i krajobrazowych), zabezpieczający go przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka.
- ▶ **Natura 2000** - program sieci obszarów objętych ochroną przyrody na terytorium Unii Europejskiej. Celem programu jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważane są za cenne i zagrożone w skali całej Europy. Wspólne działanie na rzecz zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy w oparciu o jednolite prawo ma na celu optymalizację kosztów i spotęgowanie korzystnych dla środowiska efektów.

Utworzony w roku 1994. Obejmuje powierzchnię 7 368,22 ha na terenach gmin: Łomża, Piątница, Wizna w powiecie Łomża województwa podlaskiego. Powierzchnia otuliny wynosi 12 228,58 ha. Położony jest na styku dwóch Krain: Mazowiecko-Podlaskiej i Mazursko-Podlaskiej. Przepływająca przez Park rzeka Narew oddziela Wysoczyznę Kolneńską od Wysoczyzny Wysokomazowieckiej.

CZAJKA - *Vanellus vanellus*

Symbol Łomżyńskiego
Parku Krajobrazowego
Doliny Narwi

Zamieszkuje płaskie,
nisko zarośnięte tereny
podmokłe i pola
uprawne.

Poza okresem lęgowym
przebywa najczęściej w
gromadzie.

Pokarm - małe
zwierzęta lądowe. W
płaskim, wyłożonym
źdźbłami zagłębieniu w
ziemi samiec i samica
przez 26 - 29 dni
wysiadują 4 jaja.

NAREW

Narew - główny obiekt hydrologiczny Parku, decydujący o jego specyfice.

Wszystkie walory przyrodnicze Parku, jego flora, fauna i krajobraz, związane są z rzeką.

Narew Płynie tu w nieuregulowanym korycie, tworząc liczne meandry, zabagnienia, starorzecza...

Narew jest typową rzeką nizinną, charakteryzującą się wezbraniemi marcowymi. Są one wynikiem jednoczesnego topnienia śniegu i utrudnionego w tym czasie procesu wsiąkania wody w grunt, na skutek jego przemarznięcia.

Widok od strony Kalinowa

Narew - widok od strony Krzewa

Stosunki wodne są głównym czynnikiem decydującym o odrębności krajobrazowej tego terenu. Dzięki nim możemy obserwować przeplatanie się różnych środowisk: wodnych, wodno-lądowych, lądowych i bagiennych

Oprócz Narwi w granicach Parku znajdują się również dolne odcinki jej dopływów: rzeka Gać i Łojewek

NARWICA

Na terenie parku występują również inne obiekty hydrologiczne tj. jeziora i sztuczne zbiorniki wodne, mokradła oraz liczne jeziora zakolowe (starorzecza), które są ostoją dla roślinności wodnej i szuwarowej.

W rzeźbie terenu występują znaczne różnice wysokości związane głęboko wciętą doliną Narwi w obszary wysoczyzn morenowych wznoszących się 40 - 50m nad poziom doliny.

Szerokość doliny na obszarze Parku dochodzi do 2 km.

MONITORINGI PROWADZONE W ŁPKDN

Głównym celem prowadzonego monitoringu przyrodniczego jest określenie stanu ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych na terenie wyróżnionych w kraju regionów biogeograficznych. Założeniem monitoringu siedlisk przyrodniczych i gatunków jest gromadzenie informacji pozwalającej na określenie ich aktualnego stanu ochrony w kontekście zmian zachodzących na skutek różnego rodzaju antropogenicznych i naturalnych oddziaływań i prognozowanych zagrożeń, a także dotychczasowych sposobów ochrony. W przypadku siedlisk przyrodniczych chodzi tu o stan i zmiany zachodzące w zasięgu ich występowania, zajmowanej powierzchni oraz strukturze i funkcji, a w przypadku gatunków - o stan i zmiany zachodzące w ich zasięgach, wielkości i strukturze populacji oraz powierzchni i jakości siedlisk, z którymi są związane.

MONITORING POPULACJI NIETOPERZY

MONITORING POPULACJI BOCIANA BIAŁEGO

MONITORING KOLONII CZAPLI SIWEJ

Fotografia: Marcin Ogrodzki

MONITORING POPULACJI BOBRA EUROPEJSKIEGO

MONITORING SIEDLISKA KUKUŁKI KRWISTEJ I SZEROKOLISTNEJ

ŚWIAT ROŚLINNY

Stwierdza się tutaj występowanie 735 gatunków roślin naczyniowych zebranych w 23 zespołach, zaliczanych do 9 klas fitosocjologicznych. Z tego 23 to gatunki objęte ochroną całkowitą, 9 gatunków chronionych częściowo i 94 gatunki rzadkie. Różnicowana rzeźba terenu, zmienne warunki glebowe, różny stopień uwilgotnienia w sposób zdecydowany różnicują siedliska roślinne

Tereny Parku o najciekawszym składzie gatunkowym roślin objęte są ochroną prawną w formie *rezerwatów przyrody*. Aktualnie funkcjonują dwa rezerваты „Kalinowo” i „Wielki Dział”

Rezerwat przyrody - obszar obejmujący zachowane w naturalnym lub mało zmienionym stanie elementy przyrody nieożywionej, ekosystemy, określone gatunki roślin i zwierząt mające istotną wartość ze względów naukowych, przyrodniczych, kulturowych bądź krajobrazowych.

REZERWAT „KALINOWO”

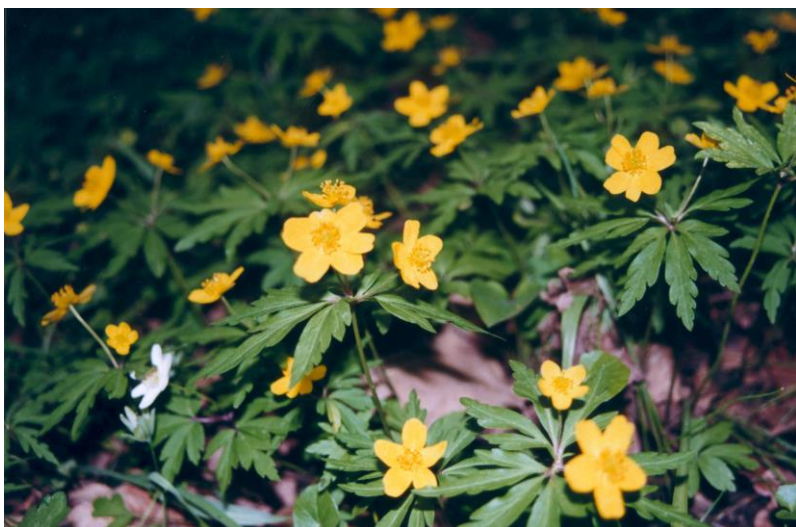
Utworzony w 1972 r. zajmuje obszar 70 ha. Położony na prawym zboczu Doliny Narwi, między miejscowościami Drozdowo i Kalinowo

Największą powierzchnię zajmują tu grądy gdzie drzewostan tworzy lipa i dąb, z domieszką klonu, grabu i brzozy.

Grąd - las z dębem szypułkowym, grabem, lipą i rzadziej bukiem, o bogatej runi, rosnący na żyznych, gliniastych glebach

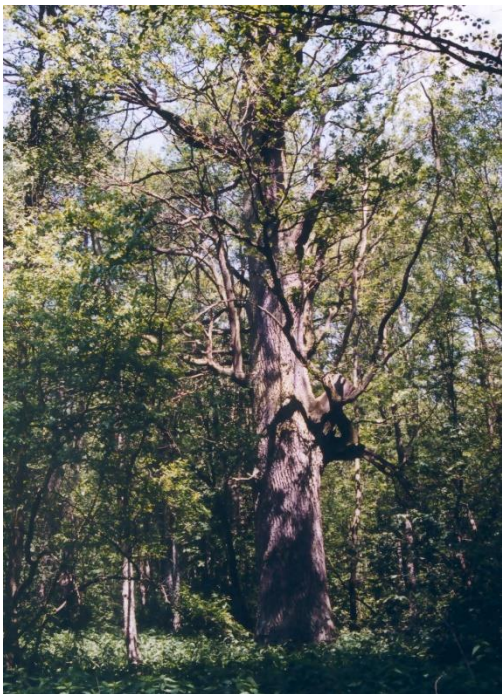

**Spośród roślin
objętych ochroną
gatunkową w
rezerwacie
„Kalinowo”
występuje: lilia
złotogłów,
naparstnica
zwyczajna,
zawilec
wielokwiatowy,
rojnik pospolity,
gnieźnik leśny,
podkolan biały**

REZERWAT „WIELKI DZIAŁ”

Położony w leśnictwie Pniewo, obejmuje 120 ha

Obejmuje fragment największego w Dolinie Narwi kompleksu lasów łągowych naturalnego pochodzenia. Zasadniczą część drzewostanu tworzy olsza z domieszką jesionu i warstwa krzewów: czeremcha, porzeczka czarna i czerwona, kalina, leszczyna, jarzębina, trzmielina zwyczajna kruszyna.

Łęg - tzw. lasy z „ciągle mokrymi stopami”, towarzyszące strumieniom, rzekom lub brzegom jezior.

Dodatkową atrakcją jest duża ilość drzew pomnikowych i pozostałości bazy partyzantów AK z okresu II wojny światowej.

Inne formy ochrony przyrody istniejące na terenie ŁPKDN to:

użytki ekologiczne i pomniki przyrody:

„Piaskowa Górka”

Na terenie Parku utworzono 4 użytki ekologiczne: Łopian k. Krzewa, Piaskowa Górka w Krzewie, Narwica i Brzeziny k. Pniewa.

ŚWIAT ZWIERZĘCY

Fauna Parku najliczniej reprezentowana jest przez ptaki - naturalne siedliska roślinne i ich różnorodność powoduje że znajduje tu doskonale miejsce bytowania ponad 180 gat., w tym ponad 130 gatunków lęgowych

Dudek

Trzciniak

Wodniczka

Dolina Narwi jest miejscem żerowania i odpoczynku dla ptaków migrujących. Na rozlewiskach można czasem obserwować stada liczące ponad 4 tys. osobników różnych gatunków.

Wiele gatunków jest zagrożonych wyginięciem, np. dla wodniczki, dubelta i bataliona Dolina Narwi jest jedną z nielicznych ostoi w Polsce.

Błotniak łąkowy

Myszotów

Pustułka

Pójdźka

Jemiołuszki

Remiz

Czaple białe

Rudzik

Dzięcioł średni

Dzwoniec

Świat zwierzęcy reprezentowany jest przez 41 gatunków ssaków, wśród nich wiele drapieżników m. in. gronostaj, łasica łąska, wydra, borsuk, norka amerykańska, kuna leśna i domowa.

Bardzo popularnym na terenie Parku gryzoniem jest bóbr europejski.

Parzystokopytne reprezentowane są przez dzika, łosia, sarnę i jelenia

Występuje tu 6 gat. nietoperzy.

Stwierdzono tu występowanie 4 gatunków gadów (jaszczurka zwinka, żyworodna, padalec, żółw błotny), 12 gatunków płazów i ok. 30 gat. ryb i minogów.

Jeż wschodni

Wydra europejska

Ogromne znaczenie dla zwierząt ma naturalny charakter Doliny Narwi: duża ilość zbiorników wodnych, starorzeczy, mozaikowy charakter rzeźby, obecność lasów i zadrzewień.

Nornica ruda

Bóbr

An archaeological excavation site featuring a large, rectangular stone wall under construction or repair. The wall is built from irregular, light-colored stones. In the background, several workers are visible, some standing and others working with tools. The site is surrounded by trees and a clear sky. A green graphic overlay is present on the right side of the image.

HISTORIA I ZABYTKI

Pierwsze ślady osadnictwa na tym terenie pochodzą z okresu wpływów rzymskich i są datowane na II w n.e. Słowianie pojawili się na Mazowszu w VI w, a w jego północno-wschodniej części w VIII-IX w.

Do najcenniejszych obiektów kultury materialnej, jakie ostały się na obszarze dzisiejszego Parku i w jego bezpośrednim sąsiedztwie możemy zaliczyć:

GRODZISKO W STAREJ ŁOMŻY - położone na brzegu wysoczyzny. Jego powstanie datuje się na XI w. Składa się z grodu właściwego i dwóch podgrodzi. Gród pełnił rolę strategiczną i handlową. Pod jego osłoną rozwijały się położone w pobliżu liczne osady. Uległ on zniszczeniu pod koniec XIII w. Cypel, na którym leży grodzisko, otoczony jest od północnego wschodu szeroką bagnistą doliną Narwi i jest dobrze widoczny z przeciwległego brzegu. Na podgrodziu Starej Łomży, na wzgórzu Św. Wawrzyńca, znajdował się niegdyś kościół z ok.. XI w. (rozebrany w 1765 r.)

FORTY W PIĄTNICY - stanowiły element twierdzy łomżyńskiej. Budowę rozpoczęto w latach 80-tych XIX w., a betonowe forty nr I, II, i III połączone wałami ziemnymi, wzniesiono w 1902r. Jako jedno z ogniw w systemie fortyfikacyjnym na linii Narwi i Biebrzy między Modlinem a Osowcem i Grodnem.

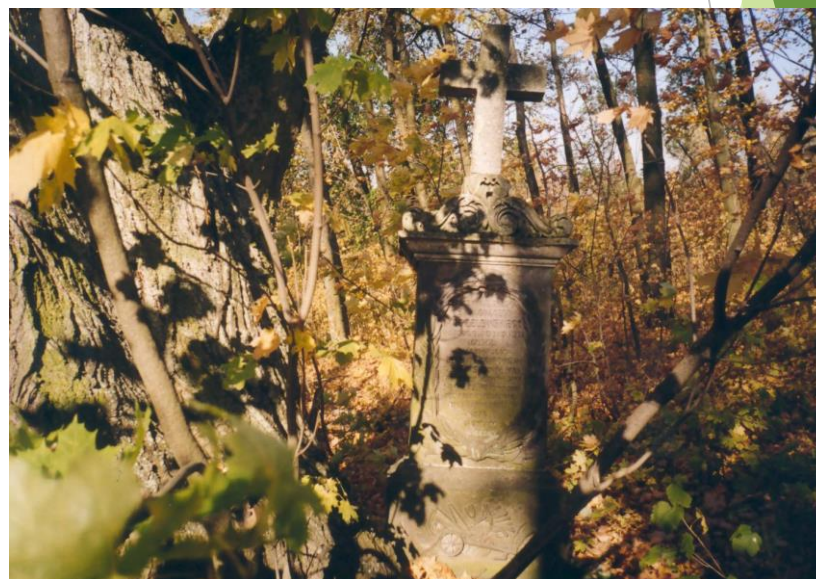

Forty odegrały ważną rolę w obronie przed najazdem bolszewickim w 1920r. Powstrzymanie wroga przez 5 dni na linii Narwi miało znaczący wpływ na przebieg bitwy warszawskiej.

PUCHAŁY

Kościół murowany w Puchałach, wzniesiony w 1914r. Zniszczony w 1944, częściowo odbudowany,

| Stary cmentarz rzymskokatolicki z pierwszej połowy XIX w.

DROZDOWO

- Kościół murowany, neoromański z drugiej połowy XIX w, plebania z 1895r.
- Neoromańska kaplica grobowa Lutostawskich z 1870r.
- „Dolny Dwór” obecnie siedziba Muzeum Przyrody, park dworski z I poł. XIXw.
- Pozostałości browaru parowego

GAĆ - młyn wodny i cmentarz z I wojny światowej

WIEŻA WIDOKOWA W MIEJSCOWOŚCI RAKOWO - CZACHY

Adres siedziby Dyrekcji ŁPKDN:

Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi
Drozdowo, ul. Główna 52
18-421 Piątnica

tel./fax 86 219 21 75

www.lpkdn.wrotapodlasia.pl
e-mail: sekretariat@lpkdn.wrotapodlasia.pl

A close-up photograph of a bumblebee on a cluster of pink flowers. The bee is positioned in the center, facing left, with its head and legs visible. The flowers are small and numerous, forming a dense cluster. The background is a soft-focus green. A yellow speech bubble is located in the upper right corner, containing the text 'ZAPRASZAMY DO PARKU!!!'. Three smaller yellow ovals are placed above the bee, pointing towards the speech bubble.

**ZAPRASZAMY
DO PARKU!!!**